

■ Informatie uitvraag
 ■ Onderzoek (al of niet ter plaatse)
 ■ Terugkoppeling individuele onderneming
 ■ Terugkoppeling sector

¹ Thema's DNB toezicht 2015

Implementatie nieuwe regelgeving FTK	
Beschrijving onderzoek	<p>Vanaf 1 januari 2015 zijn de wijzigingen van het financieel toetsingskader (FTK) van kracht. Het doel van deze nieuwe regels is dat pensioenfondsen een solide financiële opzet hebben, die aansluit op de bedrijfsvoering en communicatie van het pensioenfonds.</p> <p>De regelgeving is in de tweede helft van 2014 definitief tot stand gekomen en in december 2014 door het parlement goedgekeurd. Het doel van dit themaproject is dat pensioenfondsen nu zo snel mogelijk aan de nieuwe regelgeving voldoen. In samenwerking met de Autoriteit Financiële Markten (AFM) informeert DNB de pensioenfondsen over de vereisten waaraan ze vanaf 1 januari 2015 moeten voldoen. Dit gebeurt onder andere via nieuwsbrieven en Open Boek Toezicht op de website van DNB. Ook werkt DNB het beleid nader uit en stellen we prioriteiten in het toezicht. DNB informeert instellingen hier tijdig over.</p>
Effect	Pensioenfondsen voldoen zo snel mogelijk aan de nieuwe regelgeving.
Projectresultaten	<p>In 2015 onderzoekt DNB of pensioenfondsen voldoende voortgang boeken. Is dat niet het geval, dan dringen we er bij pensioenfondsen op aan om aanpassingen door te voeren en ervoor te zorgen dat zij voldoen aan de regelgeving en een financiële opzet hebben die aansluit op de bedrijfsvoering en communicatie van het pensioenfonds.</p> <p>DNB informeert de pensioenfondsen over voortgang van de implementatie en de wijze waarop DNB haar beleid op basis van de nieuwe regelgeving invult.</p> <p>Zie Open Boek Toezicht voor aanvullende informatie http://www.toezicht.dnb.nl/2/6/50-232389.jsp</p>
Beoordelingskader	Het nieuwe FTK.
Betrokken instellingen	Alle pensioenfondsen.

➤ Naar planning

Evenwichtige belangenafweging bij premievaststelling	
Beschrijving onderzoek	<p>Vanaf 1 januari 2015 wordt de fiscale regelgeving (Witteveenkader) voor pensioenen aangepast. Een van de aanpassingen is het verlagen van het maximale percentage voor de jaarlijkse pensioenopbouw. Voor een middelloonregeling daalt het maximale opbouwpercentage van 2,15% naar 1,875%. De verwachting is dat een lagere pensioenopbouw zich vertaalt in een daling van de pensioenpremies.</p> <p>Tijdens het wetgevingstraject heeft DNB in dat kader toegezegd om een toets uit te voeren naar de evenwichtigheid van de premievaststelling voor het jaar 2015. Pensioenfondsen moeten namelijk op grond van de Pensioenwet verschillende belangen evenwichtig tegen elkaar afwegen in hun besluitvorming. Dit onderzoek is reeds gestart en wordt in 2015 afgerond.</p> <p>DNB heeft de pensioenfondsen twee vragenlijsten gestuurd. Aan de hand van de ingevulde vragenlijsten toetst DNB het premiebesluit dat door het pensioenfonds genomen is op het besluitvormingsproces en de onderbouwing van het premiebesluit.</p>
Effect	Alle pensioenfondsen hebben bij de premievaststelling met de verschillende belanghebbenden rekening gehouden.
Projectresultaten	Alle pensioenfondsen hebben de (kostendeckende) premie 2015 vastgesteld op basis van een evenwichtige belangenafweging.
Beoordelingskader	Pensioenwet (met name artikel 105, 115a, 128 en 130) en Wet "Verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioen en maximering pensioengevend inkomen en het Belastingplan 2014" (Wet Witteveen 2015).
Betrokken instellingen	Alle pensioenfondsen.

➤ Naar planning

Wet versterking bestuur pensioenfondsen (Wvbp)	
Beschrijving onderzoek	<p>Op 1 juli 2014 is de Wet versterking bestuur pensioenfondsen (Wvbp) volledig in werking getreden. Deze wet levert een belangrijke bijdrage aan de versterking en professionalisering van de governance door introductie van nieuwe bestuursmodellen en versterking van het intern toezicht.</p> <p>In 2014 heeft DNB een themaonderzoek uitgevoerd naar de besluitvorming rondom de invoering van een gewijzigd of nieuw bestuursmodel en de tijdige invoering daarvan. De meeste pensioenfondsen hebben dit inmiddels succesvol afgerond. In vervolg hierop kijkt DNB in 2015 naar wat pensioenfondsen bereikt hebben met de invoering van hun gewijzigde of nieuwe bestuursmodel. De Wvbp beoogt een verdere professionalisering van de governancestructuur bij pensioenfondsen tot stand te brengen door bevordering van de geschiktheid van het bestuur en versteviging van het intern toezicht door adequate vertegenwoordiging van alle belanghebbenden binnen het bestuursmodel en door stroomlijning van de taken van de verschillende organen binnen het pensioenfonds.</p> <p>DNB onderzoekt verschillende aspecten in de versterking van het gekozen bestuursmodel, waaronder de rol van de visitatiecommissie, de beheersing van de risico's van belangenverstremgeling, de positie van de Raad van Toezicht en de waarborgen voor deskundig vermogensbeheer. We benaderen hiervoor verschillende pensioenfondsen voor nader onderzoek. DNB gaat aan de hand van de uitkomsten in overleg met de sector via onder andere seminars en rondetafelbijeenkomsten. Deze worden zo veel mogelijk verspreid over 2015.</p> <p>Uitkomsten van het onderzoek presenteren we richting de sector via bijvoorbeeld sectorbrieven, publicaties van aanbevelingen en good practices.</p>
Effect	Zie beschrijving onderzoek.
Projectresultaten	Zie beschrijving onderzoek.
Beoordelingskader	Zie beschrijving onderzoek.
Betrokken instellingen	Alle pensioenfondsen.

➤ Naar planning

Implementatie APF	
Beschrijving onderzoek	Naar verwachting treedt per 1 juli 2015 de Wet Algemeen Pensioenfonds (APF) in werking. Vanaf deze datum is DNB verantwoordelijk voor de vergunningverlening en het toezicht op deze instellingen. De APF is een nieuw soort pensioenorganisatie binnen de Pensioenwet die zijn eigen karakteristieken, organisatorische vormgeving en risico's kent. Gezien de consolidatie in de sector is het van belang dat DNB waar mogelijk al voorbereidingen treft om de vergunningen zo spoedig mogelijk na 1 juli te verlenen.
Effect	De vergunningplicht is nieuw in de Pensioenwet. Het is van belang dat DNB alleen vergunningen verleent aan APF-instellingen die solide zijn, voldoen aan de gestelde eisen in de wet- en regelgeving en de belangen van de deelnemers voldoende waarborgen (ook tijdens de transitiefase).
Projectresultaten	Voordat de wet in werking treedt, ontwikkelt DNB daarom in 2015 een effectief en efficiënt beoordelingskader. Dat stelt ons in staat om het vergunningsverleningsproces binnen de wettelijke termijn af te handelen en vervolgens effectief toezicht te houden op deze instellingen. DNB streeft ernaar de sector tijdig over dit beoordelingskader te informeren, zodat instellingen die een vergunning willen aanvragen vanaf het begin zo goed en volledig mogelijk op de hoogte zijn van de vereisten.
Beoordelingskader	Nader te bepalen.
Betrokken instellingen	Alle pensioenfondsen en PPI's.

➤ Naar planning

Aanhoudend lage rente en search for yield	
Beschrijving onderzoek	De aanhoudende lage rente zet de financiële positie van pensioenfondsen onder druk. Om in deze markt toch nog rendement te behalen, kunnen marktpartijen geneigd zijn om meer risico te nemen (search for yield). Dit kan de risicogevoeligheid van de balansen van pensioenfondsen vergroten. Vooral wanneer risicopremies onvoldoende compensatie bieden voor de risico's die daar tegenover staan. Daarnaast kan de zoektocht naar rendement door beleggers leiden tot zeepbelvorming op de financiële markten. In het Overzicht Financiële Stabiliteit van het najaar 2014, heeft DNB geconstateerd dat de koersen van sommige vermogenstitels niet geheel in lijn lijken met de ontwikkeling van economische fundamenten. Als het marktsentiment omslaat, kunnen zich onverwachte verliezen voordoen.
Effect	In navolging van eerdere verkennende analyses, wil DNB met dit onderzoek beter inzicht krijgen in de ontwikkeling van nieuwe, complexe beleggingsproducten die pensioenfondsen gebruiken om in hoge rendementsbehoeftes te voorzien. DNB onderzoekt of zich verschuivingen voordoen in de beleggingsportefeuilles en activiteiten die duiden op search for yield en daaraan verbonden risico's. Ook beoordelen we de impact van het omslaan van het marktsentiment door stresstesten uit te voeren.
Projectresultaten	Als de risicogevoeligheid toeneemt, waarschuwt DNB voor deze risico's via geschikte publicaties. Zoals nieuwsbrieven of het Overzicht Financiële Stabiliteit. Daarnaast dringt DNB erop aan dat instellingen maatregelen nemen deze risico's voldoende te beheersen.
Beoordelingskader	Pensioenwet.
Betrokken instellingen	Alle pensioenfondsen.

➤ Naar planning

Beleggingsrisico; beheersing marktrisico	
Beschrijving onderzoek	<p>Pensioenfondsen moeten hun beleggingsbeleid en risicobeheersing op orde hebben. Dit betekent dat fondsen inzicht moeten hebben in hun beleggingen en de bijbehorende risico's, dat het risicobeheer in verhouding moet staan tot de complexiteit en dat het bestuur een duidelijke strategische risicotolerantie heeft vastgesteld. Het risicoprofiel vertaalt zich in het beleggings- en risicomangementbeleid.</p> <p>DNB voert al enkele jaren themaonderzoeken uit om actueel inzicht te houden in de beheersing van markt- en renterisico en de verbetering ervan.</p> <p>Op basis van eerdere beleggingsonderzoeken heeft DNB nadere toelichting gegeven op haar verwachtingen en de wijze waarop fondsen daaraan invulling kunnen geven. Bijvoorbeeld door het publiceren van good practices of een beleidsregel.</p>
Effect	Besturen begrijpen de risico's van specifieke beleggingen en nemen dit mee in het kiezen van de beleggingsstrategie en het inrichten van de beheeromgeving (die afhankelijk is van de complexiteit van het beleid c.q. beleggingsproducten).
Projectresultaten	Het komende jaar selecteert DNB opnieuw een groep fondsen en onderzoeken we of deze fondsen de risicobeheersing voldoende op orde hebben. Dit gebeurt door interviews met bestuurders, leden van de beleggingsadviescommissie en de vermogensbeheerder en door documentatie op te vragen. Zoals risico- en performancerapportages en beleidsdocumenten. De resultaten koppelen we terug. Ook vormen ze de basis voor follow-up richting de instellingen en de sector als geheel.
Beoordelingskader	Prudent person regel (Art. 135 PW), Beheerste en integer bedrijfsvoering (Art. 143 PW), Regels voor uitbesteding (Art. 34 PW).
Betrokken instellingen	Ieder kwartaal voert DNB het onderzoek uit bij een aantal instellingen, die risico-gebaseerd worden geselecteerd.
Bijzonderheden	Dit is een doorlopend thema.

➤ **Naar planning**

EIOPA stresstest	
Beschrijving onderzoek	<p>Dit project ziet toe dat een aantal kleine en middelgrote pensioenfondsen zich kritisch bezint op de toekomstbestendigheid van het bedrijfsmodel. Deze pensioenfondsen zien zich geconfronteerd met een ongunstige kostenstructuur, een beperkt premiestuur, een krimpend (actief) deelnemersbestand, moeite om geschikte beleidsbepalers aan te trekken en ingrijpende ontwikkelingen in wet- en regelgeving.</p> <p>De huidige macro-economische situatie, waaronder de lage rente, zet de financiële positie van pensioenfondsen onder druk. Het is belangrijk dat pensioenfondsen goed inzicht hebben in de gevolgen van mogelijk verder negatieve macro-economische ontwikkelingen voor hun financiële positie. De Europese toezichtautoriteit EIOPA voert daarom in 2015 een EU-brede stresstest uit onder pensioenfondsen. Ook enkele Nederlandse pensioenfondsen nemen deel aan deze stresstest. Allereerst vindt een analyse plaats van de rol van pensioenfondsen en de belangrijkste factoren die van belang zijn voor het waarborgen van de financiële stabiliteit. In de loop van 2015 stelt EIOPA criteria vast. Op basis daarvan maakt DNB een selectie van pensioenfondsen die verzocht worden om deel te nemen aan de stresstest. Deze instellingen moeten de gevolgen doorrekenen van macro-economische stressscenario's die zijn opgesteld door EIOPA. Deze doorrekening start naar verwachting in het tweede kwartaal van 2015. We beoordelen de inzendingen en koppelen de bevindingen terug aan de instellingen.</p>
Effect	Het doel is inzicht te krijgen in de financiële weerbaarheid van pensioenfondsen en kwetsbaarheden in de Europese pensioensector te identificeren.
Projectresultaten	EIOPA publiceert de resultaten van de stresstest naar verwachting eind 2015.
Beoordelingskader	Nader te bepalen.
Betrokken instellingen	Selectie van pensioenfondsen.

➤ Naar planning

Houdbaarheid pensioenfondsen	
Beschrijving onderzoek	<p>Door macro-economische ontwikkelingen, zoals de vergrijzing en de aanhoudend lage rente, en structurele aanpassingen in wet- en regelgeving doen zich belangrijke veranderingen voor bij pensioenfondsen. Het bedrijfsmodel van vooral kleine pensioenfondsen staat daarbij onder druk.</p> <p>DNB ziet erop toe dat deze pensioenfondsen zo goed mogelijk kunnen blijven voldoen aan de aanspraken van hun deelnemers, tegen acceptabele kosten.</p> <p>In eerdere onderzoeken heeft DNB gekeken naar de financiële opzet en de risico's van pensioenfondsen. In 2015 vindt op basis van geactualiseerde financiële risico-indicatoren een vervolgonderzoek plaats naar kwetsbaarheden, die de toekomstbestendigheid van het bedrijfsmodel van kleine pensioenfondsen kunnen bedreigen. Daarbij kijkt DNB ook naar niet-financiële indicatoren, die vooral betrekking hebben op het bestuur en de organisatie van een pensioenfonds.</p>
Effect	DNB wil pensioenfondsen ertoe aanzetten om tijdig en periodiek te onderzoeken in hoeverre hun bedrijfsmodel toekomstbestendig is. Waar nodig moet het fonds maatregelen nemen om het bedrijfsmodel toekomstbestendig te maken of de keuze maken voor een scenario om de activiteiten zorgvuldig af te wikkelen.
Projectresultaten	De bevindingen koppelen we terug aan de individuele instellingen en aan de sector als geheel via sectorbrede communicatie, zoals de maandelijkse nieuwsbrief en seminars.
Beoordelingskader	Financiële en niet-financiële risico-indicatoren.
Betrokken instellingen	DNB voert het onderzoek uit bij een tiental instellingen, die risico-gebaseerd zijn geselecteerd.
Bijzonderheden	Selectie van pensioenfondsen.

➤ Naar planning

IT risico's T3 fondsen	
Beschrijving onderzoek	DNB onderzoekt IT risico's van T3 pensioenfondsen inzake hardware, applicaties en communicatie-infrastructuur. Ook kijkt DNB naar de aansturing van uitvoerders door fondsen op IT en uitbesteding.
Effect	Fondsen beheersen hun al dan niet uitbestede IT risico's.
Projectresultaten	Inzicht in IT risico's van de T3 pensioenfondsen. Hiermee kunnen ook mitigatietrajecten gestart worden. Dit onderzoek geeft ons tevens een beeld over het adaptief vermogen van fondsen naar de toekomst toe, onder andere implementatie nieuw FTK.
Beoordelingskader	Artikelen 34, 105 en 143 PW.
Betrokken instellingen	Alle T3 fondsen, met uitzondering van die waarvoor de IT risico's al in kaart zijn gebracht (direct of via PUO).
Bijzonderheden	Onderzoek loopt door uit 2014 en geschiedt op basis van een self assessment.

➤ **Naar planning**

Duurzaam beleggen pensioenfondsen	
Beschrijving onderzoek	<p>Vanuit de samenleving is er een toenemende vraag naar maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dit betreft onder meer een vraag naar duurzame beleggingen door pensioenfondsen. Pensioenfondsen beleggen op basis van een maatschappelijk draagvlak en in het belang van de deelnemer. Nederlandse pensioenfondsen worden door hun opzet en omvang ook steeds vaker, zowel nationaal als internationaal, aangesproken op de invulling van een duurzaamheidsbeleid.</p> <p>Een beperkte of niet afdoende integratie van duurzaamheidsaspecten in het beleggingsbeleid kan het reputatierisico voor het individuele pensioenfonds of voor de sector als geheel verhogen. Daarnaast dient een pensioenfonds zich aan de in de wet gestelde eisen ten aanzien van transparantie over milieu, mensenrechten en sociale verhoudingen te houden. En ook dient een pensioenfonds de wettelijk verplichte uitsluitingen op te volgen. Tot slot brengt het beleggen in sectoren die de negatieve externe effecten van de bedrijfsvoering op de omgeving onvoldoende in-prijzen, een financieel risico met zich mee. Dit kan direct of indirect invloed hebben op rendementen of op waarderingen.</p> <p>De integratie van ESG-factoren in het beleggingsbeleid kunnen risico's verlagen en ook kansen en mogelijkheden met zich meebrengen. Met de invulling van een actief aandeelhouderschap kan de aandacht voor "verantwoord ondernemingsbestuur" versterkt worden.</p> <p>DNB zal in het najaar van 2015 bij pensioenfondsen inventariseren op welke manier pensioenfondsen invulling geven aan duurzaam beleggen. Vertrekpunt hierbij is het Jaarverslag van het Pensioenfonds. Vanaf 7 augustus 2013 is een nieuwe bepaling in de Pensioenwet (en de Wet verplichte beroepspensioenregeling) opgenomen. Deze bepaling houdt in dat pensioenfondsen in het jaarverslag vermelden op welke wijze in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen. Daarnaast zijn in de Code Pensioenfondsen principes opgenomen over Verantwoord beleggen. Indien een fonds deze principes (deels) niet naleeft, zal het fonds daarvan gemotiveerd opgave moeten doen in het jaarverslag.</p> <p>Vervolgens zal DNB onderzoeken op welke manier duurzaamheid geborgd is binnen het beleggingsbeleid bij een selectie van pensioenfondsen. Daarbij zal nader onderzocht worden wat de motivaties en achtergronden zijn van duurzaamheidsbeleid van een pensioenfonds. Ook zal hierbij aandacht worden gegeven aan de mogelijkheid dat het regelgevend kader of de toezichtpraktijk als belemmerend wordt ervaren bij het vormgeven van een duurzaam beleggingsbeleid. DNB wil daar de dialoog over aangaan en zal deze ervaringen en signalen onderzoeken en beoordelen. Tot slot worden de toekomstige ontwikkelingen en uitdagingen op het vlak van duurzaam beleggen geadresseerd in het onderzoek.</p>

Effect	DNB beoogt te toetsen of en hoe pensioenfondsen invulling geven aan de verplichting om in het jaarverslag transparant te zijn over duurzaam beleggen. Daarnaast zal DNB de onderzoeksbevindingen publiceren en zal daarbij ook aandachtspunten en voorbeelden geven die in het onderzoek zijn aangetroffen.
Projectresultaten	Inzicht in de stand van zaken van duurzaam beleggen door Nederlandse pensioenfondsen en welke ontwikkelingen op dat vlak relevant zijn.
Beoordelingskader	Pw, Wft
Betrokken instellingen	Een risico-gebaseerde selectie van pensioenfondsen

➤ Naar planning